

Referat fra FAU-møte Sofienberg skole, 17.01.2024

	Status sak	Ansvarlig	Frist
1. Oppmøte	Til orientering		
8A Helen			
8B Heidi			
8C Lars			
8D Jamshed			
8E Tore			
9A Roger			
9B Helge			
9C Ellen			
9D Wenche			
9E Stian			
10A Arild			
10B Une			
10C			
10D Guri			
10E			
Emil, fung. rektor			
Linda Marugg, sosiallærer			
Eline, avd. leder realfag			
2. Innkalling og agenda	Til orientering		
Ingen kommentarer			
3. Oppfølgingsaker fra forrige møte til behandling; orienteringer	Til orientering		
Rettelse til forrige møtes referat: Jamshed var til stede for klasse 8D			
Rektor orienterer			
Ledelsen:			
Består i dag av Emil, Linda M. og Eline, de er to færre enn vanlig			
Annet			
- 1. termin er ferdig			
- Det er en relativt rolig måned utover det			

Referat fra FAU-møte Sofienberg skole, 17.01.2024

	Status sak	Ansvarlig	Frist
Skolekatalog:			
En oppklaring etter en sak meldt av foreldre på 8. trinn: Årets skolekatalog er ikke tilgjengelig. Den ble stanset i fjor på grunn av nettmobbing. Det dreier seg om "shipping"-fenomenet hvor bildene benyttes til manipulering og mobbing i sosiale medier. Som et resultat av dette, er det svært mange som reserverer seg fra å ha bildet sitt der. Videre valgte skolen å ikke tilby skolekatalog i år. Skolen kan ikke gjøre annet enn å få sperret såkalte "shipping"-konti når de blir gjort klar over dem via de berørte. Som følge av dette har skolen merket at det er mye færre saker i år sammenlignet med i fjor. Selv om noen savner katalogen, er tilbakemeldingen at elevene er tilfredse. Elevrådet har vært involvert i arbeidet.			
Støtte på 25 000 til elevrådet og 25 000 til FAU			
Pengene er på vei, elevrådet har i skrivende stund ingen planer om bruk av dem. Det er anbefalt at FAU og elevrådet samarbeider om bruken. Skolen melder fra til FAU.			
Årshjulet til skolen, samarbeid med FAU			
Emil har laget et forslag, FAU tar det videre			
Vinterball			
Årets vinterball avholdes den 7. mars, og som før er det foresatte på 9. trinn som hjelper til på arrangement for at 10. trinn skal få slippe å ha egne foreldre der. Dette deles inn i to skift. Hele miljøteamet, utekontakt og ledelse er til stede på ballet.			
Det er ønskelig at foreldre baker nok kake til egen klasse for arrangementet. Det er en ballkomité på skolen bestående av elever. De jobber sammen med rådgivere, lager invitasjoner, pynter, etc. Det er også mulig for 10. trinns-foreldre å delta med pynting etc.			
☐ For å rekruttere vakter tar FAU-representanter fra 9. trinn og rekrutterer i sine respektive klasser			
☐ Une sender informasjon til disse		Une	
☐ Arild sender oppfordring til 10. trinnsrepresentantene om kakebaking, koordinerer med Linda M.		Arild	
Frokostfredager			
Siste fredag i morgenen blir det servert frokost i skolegården fra kl. 08:00. Det er veldig hyggelig om foresatte har lyst til å komme innom skolegården denne dagen. Vi venter litt til det er noe varmere i været, Linda følger opp med SMU.			
Siste nytt fra Driftsstyret			
Neste møte er i morgen, torsdag 18.01.2024			
Styret orienterer			
Sak om å unngå nedleggelse av Overgangstjenesten	Til orientering	Une	
Sunniva Holmås har fremmet saken i byrådet. Overgangstjenesten vant DogA sin pris for årets tjenestedesign (Senter for design og arkitektur)			
FAU ønsker å fortsette med å ha fokus på forebygging av frafall. Bydelen har Norges høyeste andel frafall i videregående skole, utenforskrapsrapporten sier at 16800 i bydelen faller utenfor til, en kostnad på 4 milliarder.			
Vedlagt referatet finner dere rapport for overgangstjenesten.			
☐ Vi setter temaet på agendaen til neste FAU-møte		Arild	
Kommunikasjon: Hvordan holde foreldre orientert og skape engasjement	Til orientering	Arild	
Vi anbefaler alle FAU-medlemmer å passe på at de har mulighet til å nå alle foresatte, og eventuelt be kontaktlærer om hjelp til viderefremming med Skolemelding dersom det mangler e-postadresser i klassen. Selv om vi sender ut referat fra FAU-møtene til alle via skolens ledelse, er det viktig å holde en kanal åpen slik at foresatte i klassen vet de kan kontakte FAU gjennom representanten.			
Eventuelle andre oppfølgingssaker			

Referat fra FAU-møte Sofienberg skole, 17.01.2024

	Status sak	Ansvarlig	Frist
4. Aktiviteter i FAU	Til orientering		
Arrangere bydelsfest til åpningen av Sofienbergparken, rundt skolestart 2024	Til orientering	Guri	
Tentativ dato er 26.09.2023 kl. 16-19			
Foreløpig gruppe:			
Guri koordinerer, send henne e-post på gurilanglo@hotmail.com om du er interessert			
Stian			
Jamshed			
Heidi Lundbak			
(Heidi kan konsulteres)			
(Wenche kan gjerne lage og sende søknad)			
Bydelen?			
Elever?			
Arbeidsoppgaver			
☐ Lage design			
☐ Lage pitch		Stian	
Dagravning			
Ingenting nytt, Wenche og Helen holder tråden.			
FAU og oppfølging av skolens planer	Til orientering	Tore	
En av hovedoppgavene til FAU i Norge er å bidra til utviklingsarbeid i skolen, måloppfølging og forbedringer			
Vi anbefaler alle å lese på foreldreutvalgene.no om temaet.			
☐ Une sender ut informasjon fra Driftsstyret			
Arbeidsgruppe			
Tore			
Helen helenswords@gmail.com			
Lars larseiede@gmail.com			
Arild arild.b.anda@me.com			
5. Andre saker			
6. Møteplan for skoleåret			
Styremøte 10. januar kl. 18:00			
FAU-møte 17. januar kl. 18:00			
Styremøte 4. mars kl. 18:00			
FAU-møte 13. mars kl. 18:00			

Referat fra FAU-møte Sofienberg skole, 17.01.2024

	Status sak	Ansvarlig	Frist
Styremøte 29. april kl. 18:00			
FAU-møte 7. mai kl. 18:00			
FAU-avslutning uke 25			

Oslo

Bydel Grünerløkka | Utdanningsetaten

Sammen om å Fullføre og Bestå

Overgangstjenesten
Avsluttende rapport

Innholdsfortegnelse

1. Oppsummering	3
2. Bakgrunn for prosjektet	3
3. Prosjektets overordnede mål	3
4. Stimulab-prosess og innsiktsfase	4
5. Beskrivelse av Overgangstjenesten	4
5.1. Organisering og pilotering	4
5.2. Målgruppe	5
5.3. Universell oppfølging og Utdanningsvalg.....	5
5.4. Individuell oppfølging	6
5.5. Sommerferie, og offentliggjøring av inntak.....	6
5.6. Oppstart videregående skole.....	7
5.7. Samarbeid med Oppfølgingstjenesten (OT)	8
6. Status per 01.november 2023	8
6.1. 06-kullet (2021-2022)	8
6.2. 07-kullet (2022-2023)	9
6.3. Sammenligning av de to kullene.....	9
7. Likheter og ulikheter mellom konsept og pilot	10
7.1. Informasjonspakke.....	11
7.2. Foreldresamarbeid	11
7.3. Universell oppfølging.....	12
7.4. Systematisk oppfølging og målgruppe.....	12
8. Sofienberg skoles opplevelse av Overgangstjenesten	12
8.1. Klokere skolevalg og sommerferie	12
8.2. Videregående skole	13
8.3. En del av skolehverdagen	13
8.4. Organisering av tjenesten	14
9. Ungdommenes opplevelse av Overgangstjenesten	14
9.1. Ungdom fra 06-kullet forteller:	14
9.2. Ungdom fra 07-kullet forteller:	15
10. Spørreundersøkelse til rådgivere på videregående skoler	15
11. Videreføring av erfaringer	17
11.1. Suksesskriteriene for en vellykket Overgangstjeneste	17
11.2. Hvilke erfaringen kan ivaretas av skolens tjenester?	17
11.3. Hvilke erfaringer kan ivaretas av bydelens tjenester?.....	18
11.4. Systemiske forbedringsforslag	18
12. Evaluering av prosjektets effektmål:	20
13. Fullføringsreformen og ny opplæringslov	21

1. Oppsummering

Overgangstjenesten er en del av samarbeidssatsningen «Sammen om å Fullføre og Bestå» på tvers av Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten, med målsetning om å forebygge frafall fra videregående opplæring. Høsten 2021 ble Overgangstjenesten etablert som en pilot på Sofienberg skole etter en omfattende innsiktsprosess i forkant. Denne rapporten oppsummerer prosjektet, og peker på hvordan erfaringer og utviklet metodikk fra prosjektet kan videreføres i ordinær drift.

2. Bakgrunn for prosjektet

Ungt utenforskap er en utfordring i samfunnet, og utenforskap som følge av frafall i videregående opplæring koster samfunnet 73 milliarder kroner i året. Byrådet forventer at skolene og de ulike hjelpesystemene i kommunen jobber sammen slik at elever får rask og treffende hjelp når de har behov for det. Både skoler og bydeler har et ansvar for at dette resultatmålet nås, og måloppnåelse forutsetter *koordinert innsats*.

Bydel Grünerløkka har i flere år vært en av bydelene med høyest frafallsprosent for elever i videregående opplæring. Bydelen så det som nødvendig å jobbe mer kunnskapsbasert med frafall fra videregående opplæring, og etablerte i januar 2020 et eget frafallsprosjekt for å sikre nødvendig framdrift og struktur på arbeidet.

Bydelen inngikk et forpliktende samarbeid med Utdanningsetaten (UDE). Både bydel og UDE ønsket å være mer proaktive og i forkant hva gjelder frafall fra videregående opplæring, og ønsket å tenke nytt rundt organiseringen av roller, systemer og tjenester. Bydel og UDE søkte om, og fikk innvilget 2 000 000,- fra StimuLab-ordningen til DOGA og Digitaliseringsdirektoratet. Midlene var øremerket til å anskaffe designkompetanse, slik at bydel og etat sammen kunne utvikle innovative løsninger og konkrete verktøy for å sikre effektivt, koordinert og sømløst samarbeid på tvers av tjenester, - og mellom bydel og etat.

Prosjektet fikk navnet «Sammen om å Fullføre og Bestå».

3. Prosjektets overordnede mål

De overordnede målene i «Sammen om å Fullføre og Bestå» har vært:

- Nye og effektive samarbeidsformer på tvers av bydel og etat
- Effektivisering av bydelens interne prosesser og samarbeidsformer rundt den aktuelle målgruppen
- Bedre oppvekstsvilkår gjennom forbedring av tjenester rettet mot sårbare barn og unge
- Økt antall ungdommer som gjennomfører videregående opplæring
- Redusere marginalisering og utenforskap

4. Stimulab-prosess og innsiktsfase

Etter gjennomført anbudsprosess valgte Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten å inngå en avtale med leverandørene Designit og Menon Economics.

Det ble etablert en egen prosjektgruppe med representanter fra barnevernstjenesten, NAV, utekontakten, skolehelsetjenesten og utdanningsadministrasjonen – og en tilhørende styringsgruppe. I 2021 samarbeidet prosjektgruppen tett med Designit og Menon Economics. Det ble gjennomført en omfattende innsiktsprosess, med utgangspunkt i designmetodikken «Den triple diamant». Relevante ressurspersoner fra utvalgte ungdomsskoler og videregående skoler deltok også i jevnlig i arbeidet.

Innsikten pekte på at overgangen fra ungdomsskole til videregående skole er et kritisk og sårbart tidsrom i ungdommers utdanningsløp. Det mangler gode strukturer for samarbeid på tvers av tjenester, og mye verdifull tid forsvinner til dobbeltarbeid. Det er et behov for å effektivisere og systematisere samarbeidet på tvers, slik at ungdom får rask og treffende hjelp i denne overgangen.

Det er en rekke årsaker til hvorfor overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole kan være utfordrende, men det finnes også et stort mulighetsrom for forebyggende tiltak som kan gjennomføres i denne overgangsperioden. Prosjektet fokuserte derfor på å finne løsninger som sikrer en bedre overgang fra ungdomsskole til videregående skole.

Designprosessen resulterte i etableringen av et nytt tjenestetilbud ved navn «Overgangstjenesten». I prosjektrapporten fra Designit beskrives hele designprosessen som ble gjennomført med tilhørende workshops, i tillegg til en detaljert beskrivelse av Overgangstjenesten. I prosjektrapporten fra Menon Economics beskrives nullpunktmålingen som ble gjennomført før Overgangstjenesten ble etablert, og en detaljert plan for gevinstrealisering og måleindikatorer som bydel og etat kan følge videre. I det videre vil denne rapporten hovedsakelig konsentrere seg om erfaringer fra Overgangstjenesten. Rapporten må ses i sammenheng med den dokumenterte innsikten som ble utarbeidet i designprosessen.

5. Beskrivelse av Overgangstjenesten

Overgangstjenesten har vært et tilbud på ungdomsskolene i Bydel Grünerløkka, rettet mot ungdom i risiko for fremtidig frafall fra videregående opplæring.

Overgangstjenesten har arbeidet forebyggende mot frafall ved å sikre en god avslutning på ungdomsskolen, en trygg overgang til – og en god start på videregående opplæring. Overgangstjenesten har gitt tett og individuelt tilrettelagt oppfølging til ungdom, og har i tillegg hatt en koordinatorfunksjon for å sikre erfaringsoverføring fra ungdomsskolen – til de ulike videregående skolene som elevene overføres til.

5.1. Organisering og pilotering

Overgangstjenesten har vært organisert som en pilot på Sofienberg skole fra 15.11.2021-31.12.2023, med målsetning om å skalere opp til øvrige ungdomsskoler i bydelen etter endt piloteringsperiode. Overgangstjenesten har vært en

samarbeidssatsning på tvers av Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten, med 50/50 finansiering og eierskap til tjenesten. Sofienberg skole og Bydel Grünerløkka samarbeidet om rekrutteringsprosessen, og det ble ansatt to overgangsguidere i 100% prosjektstillinger. Overgangstjenesten har organisatorisk tilhørt Forebyggende Barne- og Ungdomstjenester i Bydel Grünerløkka, men har hatt størsteparten av sin arbeidshverdag på Sofienberg skole. Overgangstjenesten har vært arenafleksibel, hvor overgangsguidene har beveget seg på tvers av tradisjonelle bydels- og skolegrenser for å gi best mulig oppfølging til ungdom i overgangen.

5.2. Målgruppe

Hovedmålgruppen til Overgangstjenesten har vært ungdom som strever på skolen, men som ikke oppfyller kriteriene for å søke seg til videregående opplæring med fortrinnsrett. Typisk for denne målgruppen er lave grunnskolepoeng, lav skolemotivasjon og høyt fravær. Etter to år med Overgangstjenesten trekkes disse utfordringene fram som gjentakende hos ungdommene som har behov for tett oppfølging i overgangen til videregående skole:

- Høyt fravær, og lav terskel for å utebli fra skoletimer eller skoledager
- Lav motivasjon og mangelfull trivsel på skolen
- Mangelfulle rutiner/ struktur
- Liten tro på seg selv og egen framtid
- Vurderingsvegving og fravær i forbindelse med vurderinger
- Utfordringer med å oppholde seg i klasserommet over hele skoletimer, eller skoledager
- Lav terskel for stress, og dårlig håndtering av stress
- Noen har krevende hjemmesituasjoner
- Utfordringer knyttet til psykisk helse og rus
- Manglende evne til å tenke på egen framtid

5.3. Universell oppfølging og Utdanningsvalg

Overgangstjenesten har jobbet aktivt for å være et «tilbud for alle», slik at oppfølging og kontakt ikke skal oppleves som stigmatiserende. Overgangstjenesten har hatt ulike innsatsområder som både har omfattet universell innsats ovenfor tiende trinn som helhet, men også målrettet innsats ovenfor ungdom med ekstra hjelpebehov. Rekruttering til Overgangstjenesten har vært lavterskel, og overgangsguidene har både gitt oppfølging til ungdom som er henvist fra rådgivere og kontaktlærere, men også til ungdom som selv har tatt kontakt fordi de er engstelige for overgangen til videregående skole. Overgangstjenesten har gitt oppfølging til ungdom på Sofienberg skole, uavhengig av ungdommens bydelstilhørighet (ca. en tredjedel av elevene på Sofienberg skole tilhører andre bydeler enn Bydel Grünerløkka).

Overgangsguidene har deltatt i alle Utdanningsvalg-timene til alle klassene på tiende trinn. Dette er en arena hvor det er naturlig å snakke om skole, framtidvalg og overgang til videregående skole med ungdommene, og det er en fin arena for å bygge relasjoner og komme i posisjon for videre oppfølging. Overgangstjenesten har også

brukt mye tid på å være synlige i miljøet på skolen for å bygge relasjon til både ungdommer og lærere, slik at det er lav terskel for å ta kontakt eller henvise ungdommer.

I forbindelse med søknadsfrist til videregående skole har det i samarbeid med rådgivningstjenesten på skolen blitt gitt et tilbud om veiledning til alle ungdommer som trenger eller ønsker ekstra veiledning knyttet til skolevalg. Det har blitt gjennomført både gruppeveiledning og individuell veiledning med elevene. Overgangstjenesten og rådgivningstjenesten har lagt ned mye arbeid i søknadshjelp, og i å sørge for realistiske og gjennomtenkte søknader hos så mange ungdommer som mulig. Denne oppfølgingen har vært universell, og et tilbud til alle elevene på tiende trinn.

5.4. Individuell oppfølging

Den individuelle oppfølgingen har vært arenafleksibel, og blitt tilpasset ønske og behov i hvert enkelt tilfelle, men har i stor grad bestått av:

- Rådgivning og støttesamtaler
- Søknadshjelp, og veiledning knyttet til valg og muligheter på videregående skole
- Forberedelse til videregående opplæring, og overgangen som venter
- Skolebesøk
- Støtte i sommerferien, og trygging før skolestart
- Hjelp til å koordinere skolehverdagen og motivere til skolenærvær
- Hjelp til å håndtere hjemmesituasjon, og praktisk hjelp til stort og smått
- Jevnlig kontakt og koordinering med rådgivere og kontaktlærere (både på ungdomsskole og på videregående skole)
- Overføre informasjon om ungdommens behov for oppfølging til videregående skole, etter avtale med ungdommen
- Koble på andre hjelpetilbud ved behov
- Være oppdatert og koble seg raskt på ved behov etter oppstart på videregående skole
- Forventningsavklaring ved ønske om skolebytte, og eventuelt hjelp og støtte i overgang fra en skole til en annen
- Forhindre lediggang, og legge til rette for meningsfull aktivitet ved frafall

5.5. Sommerferie, og offentliggjøring av inntak

Basert på innsiktsarbeidet og tidligere erfaringer fra skolen forventet Overgangstjenesten et høyt trykk på henvendelser i sommerferien, og rundt offentliggjøring av inntak til videregående skole. Sommerperioden har i praksis vært ganske rolig, med få henvendelser. Overgangstjenesten og skolen har erfart at godt forebyggende arbeid i forkant av sommeren, gjør at færre ungdommer opplever kriser når opptaket til videregående skole offentliggjøres midt i sommerferien - da ungdommene i større grad har eierskap til egen søknad. Skolen melder om at det har

vært vesentlig mindre trykk på henvendelser og oppfølgingsbehov i sommermånedene etter at Overgangstjenesten kom til skolen.

Overgangstjenesten har hatt tilgang til fagsystemet VIGO, som har vært et fint verktøy i oppfølgingen som gis i sommermånedene. I dette fagsystemet finnes en oversikt over hvor ungdommene har fått skoleplass, og overgangsguidene har kunnet kontakte og følge opp hver enkelt ungdom med utgangspunkt i disse listene. Det har vært få henvendelser rundt første inntak, men ved andre inntak har det vært flere som har vært stresset, lei seg eller har ønsket samtaler. Flere ungdommer er engstelige før oppstart, og ønsker informasjon og kontroll på hva som vil skje de første timene/ dagene på videregående skole. Det har også vært et stort behov for samtaler og oppfølging rundt skolestart.

En utfordring har vært at mange ungdommer er i utlandet i sommerferien. Der er det ikke alltid tilgang til internett, og det er vanskelig å kommunisere. I tillegg er det utfordrende at ikke alle har med seg Min ID/ BANK ID til utlandet, slik at man ikke får logget inn på Samordna Opptak når opptaket offentliggjøres. I noen tilfeller har det også vært usikkerhet knyttet til om ungdommen returnerer tilbake til Norge til skolestart.

5.6. Oppstart videregående skole

Overgangstjenesten har vært tett på ungdommene etter oppstart på videregående skole. Det har vært viktig å handle raskt og få til gode ordninger i samarbeid med skolen for de ungdommene som har behov for ekstra støtte, oppfølging og veiledning. Mange gruer seg til oppstart, og vet ikke om de kommer til å trives. Det har derfor vært ekstra viktig å legge til rette for at ungdommene opplever trygghet, tilhørighet og mestring på skolen – slik at de raskt trives, og ønsker å fortsette.

Under innsiktsfasen av prosjektet ble det kartlagt at de første månedene av videregående opplæring er essensielle for fullføring, og dersom ungdom gjennomfører første semester av videregående opplæring er sannsynligheten for å fullføre og bestå svært mye høyere enn ved frafall de første månedene. Overgangstjenesten har derfor vært ekstra tett på de første ukene og månedene av skoleløpet.

Relasjonsarbeid gjennom tiende trinn har hatt stor betydning for kvaliteten på oppfølgingen etter oppstart på videregående skole, og ungdom både søker og ønsker mer oppfølging dersom relasjonen er god i forkant av overgangen. I tillegg har samtykke til å dele informasjon med relevante samarbeidspartnere hatt betydning for godt samarbeid på tvers, og mulighet for å finne gode løsninger for ungdommen.

I tilfeller hvor det har vært behov for skole- eller linjebytte, har det vært viktig å få til raske og sømløse overganger, for å unngå lediggang og sikre at ungdommen har meningsfulle aktiviteter å fylle hverdagen med. Det har vært viktig med noen som kjenner ungdommen godt, og som har kunnet bistå raskt med hjelpetiltak, skolebytte, tilrettelagte skoleløp eller annet dersom ungdommen ikke har ønsket eller evnet å fortsette på påbegynt skoleforløp. Forhindring av lediggang har kanskje vært Overgangstjenestens viktigste jobb.

5.7. Samarbeid med Oppfølgingstjenesten (OT)

Her skilles det mellom OT-tilbud på skoler, og Oppfølgingstjenesten i bydelene.

Samarbeidet med ulike OT-skoletilbud har vært svært viktig for Overgangstjenesten. I de tilfellene hvor ungdom ikke mestrer overgangen til videregående opplæring, er OT-tilbud et godt alternativ. For mange blir overgangen til videregående skole krevende, og det forventes større grad av selvstendighet enn på ungdomsskolen. Flere ungdommer har uttrykt at de ønsker voksne som er tettere på og «bryr seg» på en annen måte. Flere av OT-tilbudene på skolene tilbyr nettopp dette, med mer fleksibilitet og oppfølging, mindre klasser og flere voksne. OT-tilbudene har også et fleksibelt og løpende inntak, slik at det er enkelt å få til gode løsninger når ungdommen står i en form for krise, og ikke ønsker å fortsette på påbegynt skoleløp. OT-tilbudene på skolene fylles raskt opp, og det er langt flere elever som har behov for denne type oppfølging enn kapasiteten tilsier.

Oppfølgingstjenesten (OT) i Bydel Grünerløkka og Bydel Gamle Oslo har også vært viktige samarbeidspartnere, men i mindre grad enn antatt før oppstart. Fokuset har i stor grad vært å få til gode ordninger på skolen (forhindre frafall), og et tettere samarbeid med Oppfølgingstjenesten har først vært relevant når ungdom står i fare for å miste skoleplassen sin. Det faktiske samarbeidet med Oppfølgingstjenesten har dog vært svært nyttig, og utgjort en stor forskjell i enkeltsaker. I tilfeller hvor ungdommen faktisk har blitt skrevet helt ut av videregående opplæring har det også vært nyttig at Overgangstjenesten kan koble på Oppfølgingstjenesten raskt, slik at ungdommen slipper å gå hjemme uten oppfølging eller tilbud i inntil tre måneder før Oppfølgingstjenesten mottar liste fra Utdanningsadministrasjonen over ungdom som har blitt skrevet ut av skolen. Denne listen sendes ut fire ganger årlig.

6. Status per 01.november 2023

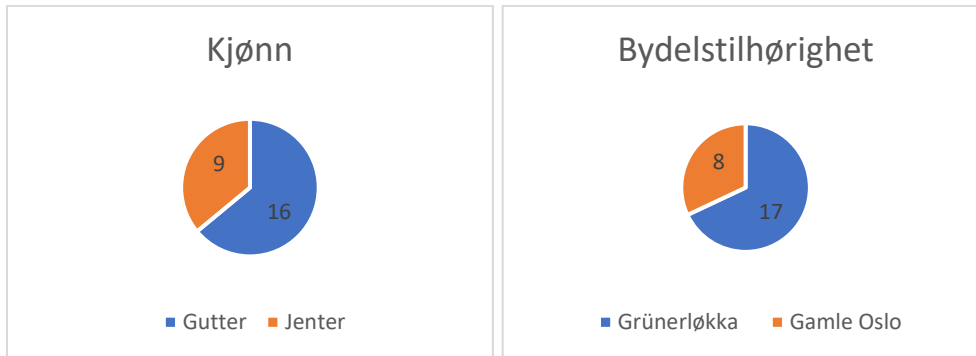
Overgangstjenesten har fulgt to kull i overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole. 06-kullet ble fulgt de siste 5 månedene av tiende trinn, og i overgangen til videregående opplæring. 07-kullet har blitt fulgt tettere gjennom hele tiende trinn, og i overgangen til videregående opplæring.

Hovedgevinsten ser ut til å være at noen kjenner ungdommene godt når de begynner i videregående opplæring, og ungdommene har fått raskt hjelp dersom de strever etter oppstart. Ungdommene har blitt loset inn i tiltak med én gang, framfor å først slutte, gå uten tilbud – og deretter bli plukket opp av «systemet»

6.1. 06-kullet (2021-2022)

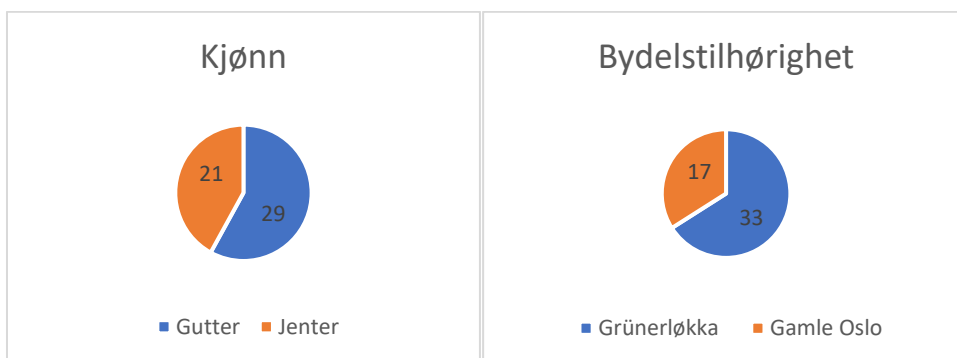
25 ungdommer har fått oppfølging i hele 2022, gjennom siste semester av tiende trinn og første semester på videregående skole (i varierende grad, og etter behov). Et fåtall av disse ungdommene følges fremdeles opp høsten 2023. Overgangstjenesten la mye arbeid i ekstra rådgivning og søknadshjelp slik at flest mulig skulle ha realistiske og gjennomtenkte søknader til videregående opplæring. 19 av de 25 ungdommene kom inn på sitt første- eller andre skolevalg. Alle ungdommene, med unntak av en, er

fremdeles i et utdanningsløp på videregående skole per dags dato. Ingen av ungdommenes navn har foreløpig dukket opp på OT-listen (listen med ungdom som har falt fra videregående opplæring som sendes til Oppfølgingstjenesten fire ganger i året). To ungdommer har begynt på VG1 på nytt i 2023. En ungdom går VG1 over to år. Flere har hatt behov for tilrettelegging i form av bytte til OT-linje eller lignende, og da har det vært viktig å være tett på og koble på riktig tilbud raskt.

6.2. 07-kullet (2022-2023)

50 ungdommer har fått oppfølging gjennom hele tiende trinn, og i overgangen til videregående skole (i varierende grad, og etter behov). Antallet ungdom med individuell oppfølging er altså doblet fra fjorårets kull. 34 av 50 ungdommer kom inn på sitt første eller andre skolevalg. To ungdommer møtte ikke opp til skolestart på grunn av utenlandsopphold, hvorav en har returnert og startet på videregående skole. Fire ungdommer stod i fare for frafall før høstferien. To av disse ungdommene har fått bistand til å bytte til et OT-tilbud på en annen skole. Alle fire er fremdeles i et skoleløp per dags dato.

6.3. Sammenligning av de to kullene

07-kullet er sannsynligvis et mer representativt kull, da 06-kullet i stor grad var preget av pandemihensyn som avlyst eksamen, lockdown, mer tilrettelegging og fjerning av fraværsgrenser. Ungdommene fra 06-kullet hadde også svært høye (kunstig høye?) grunnskolepoeng, til tross for store faglige og sosiale utfordringer.

Det har opplevdes som enklere å komme i posisjon ovenfor 07-kullet, da Overgangstjenesten rakk å bli bedre kjent med ungdommene, og ungdommene kjente overgangsguidene godt. I tillegg har det vært tydeligere for både overgangsguidene, skolen, lærerne og elevene hva Overgangstjenesten er, slik at terskelen for å ta

kontakt eller henviser har vært lavere enn ved oppstart da ingen visste hva «Overgangstjenesten» var. Ved hjelp av et tydelig mandat og tilstedeværelse på skolen over tid har Overgangstjenesten blitt en etablert og integrert del av skolen.

Hovedforskjellen fra 06-kullet har vært at Overgangstjenesten har hatt en mer universell tilnærming til hele 07-kullet, framfor å kun fokusere på de elevene det er bekymring rundt. Overgangstjenesten har deltatt i Utdanningsvalg-timer og vært mer synlige i miljøet på skolen, hvor fokuset i stor grad har vært på å bygge relasjon til hele trinnet. Gevinsten av dette har vært at 07-kullet i mye større grad kontakter Overgangstjenesten om stort og smått. Det at Overgangstjenesten er en «tjeneste for alle» har tydelig vist seg i årets overgang, da ungdom selv har vært mye mer oppsøkende og mottakelige for hjelp.

Overgangstjenesten opplever at flere ungdommer på 07-kullet strever, og det har vært et betydelig større behov for oppfølging etter oppstart på videregående skole for å finne alternative løp eller tilbud. Dette kan selvfølgelig ha sammenheng med at antall ungdom som har fått oppfølging fra 07-kullet har doblet seg fra året før, og at terskelen for å ta kontakt med en overgangsguide har blitt lavere.

7. Likheter og ulikheter mellom konsept og pilot

Konseptet «Overgangstjenesten» ble til gjennom samarbeid på tvers av ulike tjenestetilbud og ansatte i bydelen og på skoler, med konsulentbistand fra Designit og Menon Economics. Eksisterende innsikt ble kartlagt, og det ble gjennomført en rekke workshops og intervjuer. I tillegg ble det gjennomført «testing» (samtaler) med unge voksne som selv har droppet ut av videregående opplæring.

Konseptet «Overgangstjenesten» ble beskrevet i detalj, med et tydelig årshjul og mandat. Hensikten med å gjennomføre en piloteringsfase har vært å teste konseptet i praksis, og gjøre nødvendige justeringer og endringer i tjenesten før tjenesten gjøres permanent. For å kartlegge likheter, ulikheter og justeringer mellom det skisserte konseptet og den faktiske tjenesten i praksis har Overgangstjenesten fortløpende oppdatert et arbeidsdokument ved navn: «Synliggjøring av arbeidsoppgaver». Her har alle tiltenkte arbeidsoppgaver blitt satt inn i en skjematisk oversikt, og alle faktiske arbeidsoppgaver har blitt lagt til underveis. Slik har man en god oversikt over hva som er likt, hva som er ulikt – og hvordan tjenesten faktisk har sett ut i praksis.

Det er mange likheter mellom tiltenkt tjeneste og faktisk tjeneste. Overgangsguidene har hatt en rendyrket rolle som har vært dedikert til overgangsarbeidet. Det har vært to overgangsguidere i 100% stillinger med en arenafleksibel arbeidshverdag. Overgangsguidene har vært en del av ansattmiljøet på skolen, og hatt koblinger inn til bydelen. I tillegg har overgangsguidene gitt oppfølging og samarbeidet med skoleansatte etter oppstart på videregående skole. De største forskjellene fra det tiltenkte konseptet er:

7.1. Informasjonspakke

I prosjektskissen står det at det skal overgis en egen «Informasjonspakke» til videregående skole om ungdommens utfordringer, oppfølgingsbehov og ønsker. I realiteten har det vært et mer dynamisk samarbeid med aktuelle rådgivere og lærere på videregående skole ved behov, og det meste av informasjonsoverføringen har vært i form av skolebesøk, samarbeidsmøter eller telefonsamtaler.

Informasjonsoverføringen og samarbeidet med videregående skole har forekommet både før oppstart, etter oppstart – og ved oppståtte utfordringer eller behov for skolebytte. En informasjonspakke kan være nyttig for å sikre at informasjonsoverføring ikke er personavhengig. Dersom en slik informasjonspakke skal aktualiseres, bør det utarbeides et felles fagsystem for informasjonsoverføring mellom skoleslag som standardiserer hvilken type informasjon som skal overføres, hvordan informasjonen skal overføres, hvem som mottar informasjonen – og hva som skjer når informasjonen mottas.

7.2. Foreldresamarbeid

Det har vært noe foreldresamarbeid i oppfølging av begge kullene, men i langt mindre grad enn forventet. I de sakene hvor det har vært mye foreldresamarbeid, har det i stor grad allerede vært etablert et tydelig samarbeid mellom foresatte og skole, hvor Overgangstjenesten har blitt koblet på dette samarbeidet. Foresatte har blitt informert om Overgangstjenesten på foreldremøter, og på arrangementet «inkluderende skolestart».

Overgangstjenesten er en lavterskeltjeneste, på ungdommens premisser.

Foreldresamarbeid er derfor avhengig av at ungdommen selv ser det som relevant og nyttig at foreldrene involveres. I noen saker har det eksempelvis vært veldig nyttig å samarbeide med foreldre om oppmøte på skolen. I andre saker har det vært mindre hensiktsmessig, da relasjonen mellom ungdom og foresatt ikke nødvendigvis er særlig god.

Vår opplevelse er at mange av elevene i målgruppen har foreldre som ikke involverer seg i stor grad når det gjelder skolenærvær og valg av videregående skole. De foreldrene som selv oppsøker og ønsker et samarbeid med Overgangstjenesten framstår som ressurssterke, og er generelt flinke til å benytte seg av «systemet». Dette er gjerne foreldre til ungdom som ikke i utgangspunktet er i Overgangstjenestens målgruppe. En utfordring er at mange foreldre har liten forståelse av skolesystemet, og i noen tilfeller er foreldrene også et slags «hinder» for god veiledning når det kommer til valg av videregående skole. Dette handler om ønsker eller forventninger om ungdommens utdannings- og karrierevalg som ikke samsvarer med ungdommens egne ønsker, mål eller skoleprestasjoner og forutsetninger.

7.3. Universell oppfølging

Den universelle oppfølgingen som er beskrevet i kapittel 5.3. var i utgangspunktet ikke en del av prosjektskissen. Det har vært nyttig å drive relasjonsarbeid med tiende trinn som helhet, og dette har senket terskelen for å be om hjelp fra overgangstjenesten.

7.4. Systematisk oppfølging og målgruppe

I prosjektskissen er det beskrevet en veldig systematisk framgangsmåte for hvordan ungdommene og skolene skal følges opp, og hva som skal skje i hvilken rekkefølge. I realiteten har oppfølging av ungdommer og samarbeid med ansatte på både ungdomsskolen og videregående skole vært mer dynamisk og fleksibel. Ungdommenes ønsker og behov varierer i stor grad, og oppfølgingen som gis i hver enkelt sak er derfor også ulik.

Målgruppen til Overgangstjenesten var også tydelig beskrevet i skissen, men man oppdaget raskt at mange unge som trenger eller ønsker oppfølging faller utenfor kriteriene til målgruppen. Hvem som har behov for oppfølging, har derfor blitt kartlagt løpende i samarbeid med ansatte på skolen og i bydelen.

8. Sofienberg skoles opplevelse av Overgangstjenesten

Som en del av gevinstrealiseringsplanen har rektor og avdelingsleder for rådgivningstjenesten ved Sofienberg skole blitt intervjuet høsten 2022 og høsten 2023. Her gjengis deres tilbakemeldinger om skolens opplevelse av Overgangstjenesten:

Oppsummert har Overgangstjenesten fungert veldig, veldig bra! Tjenesten har bidratt til et mer helhetlig arbeid med overgangen til videregående skole, og har vært en stor avlastning på rådgiverne da det har vært flere som kan følge opp elevene.

Overgangstjenesten har tilført mye nytt til skolen, spesielt i forhold til den dedikerte rollen som følger ungdom over til videregående skole. Det er verdifullt at overgangsguidene «bare» har hatt overgangen som sin jobb, og at det har vært dedikert en egen rolle til dette arbeidet. Det er behov for en tjeneste som dette, som følger ungdommene kontinuerlig – og over tid.

8.1. Klokere skolevalg og sommerferie

Overgangsguidene har deltatt i Utdanningsvalg, og avlastet rådgiverne med å gi ekstra karriereveiledning og støtte i forkant av søknadsfrist til videregående opplæring. Ungdom har ofte et umettelig behov for informasjon, veiledning og støtte i denne perioden. Overgangsguidene har hatt kapasitet til å følge opp ungdom som trenger lenger tid på å forstå og utarbeide gode søknader.

Det har også vært svært verdifullt med oppfølgingen i sommerferien, og over i videregående skole. Sommerferieperioden har vært ganske annerledes etter oppstart

av Overgangstjenesten enn tidligere år. Dette handler om hvor ungdommene har fått skoleplass. Vanligvis er det mange elever og foreldre som tar kontakt med oss når opptaket til videregående skole er klart fordi de er misfornøyde med hvor de har kommet inn, eller fordi de ikke har fått skoleplass. Det har vært mindre grad av slike henvendelser disse to årene. Ungdommene har gjort klokere valg ved hjelp av mer veiledning og bedre søknader, og det har så mye å si. Overgangsguidene har avlastet rådgiver ved å ta videre oppfølging av de ungdommene som tar kontakt på sommeren.

8.2. Videregående skole

En av de store utfordringene som skolen har hatt er å følge opp ungdom etter de slutter i tiende klasse. Overgangsguidene har vært til stor hjelp for de ungdommene som trenger oppfølging etter de har begynt på videregående skole. Dette er ofte ungdommer som det er vanskelig å nå, vanskelig å gjøre avtaler med og vanskelig å følge opp. Skolen har ikke kapasitet til det omfanget av oppfølging som disse ungdommene krever.

Tiden fra skolestart og fram til høstferien er en av de mest hektiske tidsperiodene i løpet av skoleåret, og her har det vært fint at overgangsguidene har kapasitet til å følge opp ungdommene som har begynt på videregående skole – og som trenger oppfølging der. Dette er den mest sårbare og kritiske tidsperioden for ungdom som har begynt på videregående skole, og som er utrygge eller mistrives der de har begynt.

8.3. En del av skolehverdagen

Overgangsguidene har jobbet veldig bra sammen med de andre på skolen, og dette er et suksesskriterium for at tjenesten skal fungere godt. De har vært en del av skolemiljøet, og har samarbeidet godt med de andre ansatte. Det har jevnlig vært avholdt samarbeidsmøter for å koble hverandre på, og de har også deltatt på fellesmøter, trinnmøter og arenaer som andre skoleansatte er på. Ansatte forstår hva Overgangstjenesten er, og Overgangstjenesten har fungert godt som en del av skolen. Rådgivere og miljøteam har brukt tjenesten veldig aktivt. Noen lærere har henvist til Overgangstjenesten mer enn andre. Foreldre og elever har nok ikke hatt en like god forståelse om hva «Overgangstjenesten» er, men det er det ikke så viktig at de forstår heller. Det viktigste er at ungdom får hjelp, og at de skjønner at de får hjelp. For mange er «overgangen til videregående skole» litt svevende.

Nærhet til skolen er viktig, og det at Overgangstjenesten har vært fysisk på skolen har vært verdifullt. De ungdommene som er i krise, og som har det veldig vanskelig er ofte slitne av voksne. De er trøtte på nye voksne som skal komme inn og hjelpe. Det å ha ansikt som allerede er kjent og trygt fra skolen er viktig. Det gir også mulighet til å komme videre med en gang, der og da. Man kan ta samtaler på skolen, der det føles naturlig – uten å være avhengig av fastsatte møter og kontortid.

8.4. Organisering av tjenesten

Overgangstjenesten har fungert godt fordi det har vært avsatt tid og ressurser til overgangsarbeidet. Rådgiverne har ikke tid til det på samme måte. Det har vært verdifullt med et mandat og en rolle som er spesifikt rettet mot overgangen til videregående skole. Det har vært en rolle som ikke trenger å gjøre «alt annet» på skolen.

Overgangstjenesten har organisatorisk tilhørt bydelen, og det har bidratt til en kort vei inn til tjenestetilbudene i bydel. Det har vært verdifullt at overgangsguidene har hatt base på skolen, men at de også har hatt funksjoner utenom. I mange saker er man avhengig av et godt samarbeid mellom skole og bydel, og der har overgangsguidene fungert som brobyggere.

Ved at stillingene ligger organisatorisk i bydel kan man også bidra til å utjevne forskjeller, ved at det gis et likt tilbud på alle skoler. Dersom stillingene skulle ligget hos skolen, så måtte man hatt øremerket budsjett for å kunne prioritere innsatsen.

9. Ungdommenes opplevelse av Overgangstjenesten

Det har blitt foretatt to intervjuer med to ungdommer som har mottatt tett og langvarig oppfølging fra Overgangstjenesten. Den ene ungdommen tilhører 06-kullet og den andre ungdommen tilhører 07-kullet.

9.1. Ungdom fra 06-kullet forteller:

«Jeg har fått oppfølging fra overgangsguide på ungdomsskolen og videregående skole. Jeg får fortsatt oppfølging, og hen er veldig til hjelp akkurat nå. Hen hjelper meg med alt. Du vet sånne småting som skjer i livet, - fravær på skolen, problemer hjemme og sånn? Det var tøft å begynne på videregående. Hen hjalp meg med å skaffe psykolog, og gå til fastlegen og skaffe henvisning. Hen ga meg informasjon om FACT og sånn, jeg visste ingenting om det. Jeg hadde ikke motivasjon til å gå på skole, for det var så mange ting som plaget meg. Den tiden hadde jeg veldig, veldig nær kontakt med overgangsguiden. Hen var den eneste som skjønte hva jeg følte og ville. Det var en veldig tøff periode, men det ble bedre etter hvert. Jeg røyket masse, og jeg var i et dårlig miljø. Jeg måtte ta en pause fra skolen og jobbe med meg selv. Hen hjalp meg med å søke skoleplass før jeg sluttet, sånn at alt var klart til neste år (ungdommen går Vg1 på nytt på en annen skole). Hen tenkte liksom tre steg fram hele tiden.

Nå går det mye bedre. Hen har hjulpet meg mye med relasjonene mine med lærerne. Hen hjalp meg mye første året, og til og med nå. Hen forteller lærerne hva slags person jeg er, og hvilke behov jeg har fordi hen kjenner meg. Og det er veldig viktig for meg, for jeg kan ikke bare vise meg helt med en gang til ukjente folk. Så at noen vet hvordan jeg er fra før er veldig hjelpsomt for å bygge relasjoner til lærere og sånn.

Jeg hadde ikke gått på videregående hvis ikke hen var der for meg. Hen fortalte meg om alle valgmuligheter og ga meg valg. I år har jeg forandret meg skikkelig. Uten å ha

droppet ut i fjor hadde jeg ikke vært der jeg er nå. Jeg trengte en pause for meg selv. Nå går det kjempebra.

Hen viste meg respekt, og jeg merker at hen alltid vil det beste for meg. Hen gir seg ikke. Hvis hen vet at jeg ikke har det bra, så kontakter hen meg HVER DAG. Jeg kunne ikke takke nei, for jeg visste at jeg trengte hjelp. Hen holder sine ord også, det er viktig. Hvis hen lover deg mat, så får du mat. (...) Jeg sendte en medelev til den andre overgangsguiden fordi jeg tenkte at hun også trengte en overgangsguide i sitt liv. Hun fikk også hjelp fra en overgangsguide, og hun var i også i samme situasjon som meg.»

9.2. Ungdom fra 07-kullet forteller:

«(...) Det har vært noe jeg trengte, uten at jeg visste at jeg trengte det. Hen skjønte at jeg trengte hjelp, og plasserte seg på en måte i livet mitt med en viktig rolle. Hen har stilt opp, vært med på møter og vært der for meg. Hen har vært masete, men med gode intensjoner. Skjønte du? Hvis ikke hen hadde vært der, hadde jeg vært ferdig på skole. På den nye skolen går det bra (eleven har byttet skole til et tilrettelagt opplæringstilbud). Hvis ikke hen hadde fiksa alt hadde jeg vært ferdig. Hen skjønte på en måte hva som måtte gjøres og gjorde alt for meg med å bytte skole og sånn. I starten var hen tett inntil meg, skjønte du? Hen var der for meg, stilte opp og var på en måte min psykolog. (...) De er begge 10/10 ass. Ikke bare jobben, men mer det personlige liksom. De er imøtekommende og riktige mennesker hvis du skjønner. Det er ikke alle som synes det er lett å åpne seg, men de to er flinke og riktige mennesker til å få folk til å snakke om problemer. To snille mennesker.»

10. Spørreundersøkelse til rådgivere på videregående skoler

Som en del av gevinstrealiseringsplanen har det blitt gjennomført en årlig spørreundersøkelse i 2021, 2022 og 2023. Undersøkelsen i 2021 var en nullpunktmåling, og undersøkelsene i 2022 og 2023 skal bidra til å måle opplevd nytte av Overgangstjenesten fra et videregående skoleperspektiv. Spørreundersøkelsen ble i 2022 sendt på e-post til 11 rådgivere på ulike videregående skoler i Oslo som Overgangstjenesten har hatt direkte kontakt med i forbindelse med overføring av 06-kullet. Totalt fem respondenter besvarte undersøkelsen. I 2023 ble undersøkelsen sendt til 9 rådgivere på ulike videregående skoler i Oslo som Overgangstjenesten har hatt direkte kontakt med i forbindelse med overføring av 07-kullet. Totalt 6 respondenter besvarte undersøkelsen. Under gjengis noen av tilbakemeldingene fra rådgiverne i undersøkelsene fra 2022 og 2023:

- Totalt 9 ulike videregående skoler er representert i svarene
- 10 av 11 respondenter svarer at de vanligvis ikke mottar nok informasjon om sårbare elever i overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole
- 10 av 11 respondenter svarer at de har mottatt informasjon fra Overgangstjenesten vedrørende ungdom som vil være i ekstra behov for støtte og oppfølging på videregående skole. Videre svarer alle 10 at denne informasjonsoverføringen har vært nyttig «i svært stor grad» eller «i stor grad»

«Skolen og kontaktlærer har blitt oppmerksom på elevens utfordringer fra første dag, og har kunnet tatt hensyn til dette.»

«Jeg har samarbeidet med x i elevsaker. Dette har vært svært nyttig. Skolen får informasjon tidlig og mulighet til å tilrettelegge for eleven. Vi opplever også at vi kan følge eleven bedre opp. Vi har også brukt x til å følge opp eleven(e) i oppstart hvor det er meget hektisk for rådgivere og lærere, og vi ikke har mulighet til å være så tett på som de mest sårbare elevene trenger.»

«Det gir ungdommene en trygg overgang, og gir noe forutsigbarhet i en ellers uforutsigbar situasjon.»

«Det bidrar i første omgang til at eleven føler seg godt mottatt og velkommen som individ.»

« (...) Det gjorde at jeg var ekstra obs på dem (ungdommen) fra start, og kunne informere lærere. Ungdommen fikk en voksen på skolen som de kjente litt fra start, og som de kunne komme til.»

«Det har vært nyttig for å sikre oppstarten hos oss. I tillegg gir det oss en direkte kontakt dersom vi trenger mer informasjon eller lurer på noe.»

«Jeg har gode erfaringer med tilbudet og håper det blir videreført til andre bydeler. Vi ser spesielt verdien i å samarbeide med en som allerede kjenner ungdommen, ettersom at mye er nytt og ukjent for sårbare elever som starter på Vgs.»

«Det er verdifullt for eleven at det er en voksen som kjenner dem fra før. Det blir da enklere for eleven å ta imot hjelp. Vi kan også bruke overgangstjenestens erfaringer i samarbeid med foresatte, andre hjelpeinstanser. Lettere å starte der behovet er, enn at man begynner fra begynnelsen fordi vi ikke kjenner eleven/ foresatte o.l.»

«Endelig en god undersøkelse som retter seg mot ungdom i en overgang. Ser også at dette vil være et viktig verktøy som hjelper rådgiverne i sin hverdag. Gode rammer for den unge og at de har en person som de har tillit til i overgangen.»

11. Videreføring av erfaringer

Overgangstjenesten med to dedikerte ansatte skal avvikles 31.12.2023. Dette kapittelet er basert på samtaler med overgangsguidere og skoleansatte, og reflekterer rundt hvilke erfaringer fra prosjektet som kan videreføres til drift i andre tjenestetilbud.

11.1. Suksesskriteriene for en vellykket Overgangstjeneste

1. **Relasjon, relasjon, relasjon!** Gode og trygge relasjonsbyggere som kjenner ungdommene godt før de begynner på videregående skole. Relasjonen har vært det fremste verktøyet til Overgangstjenesten
2. **Arenafleksibel oppfølging, med et tydelig mandat!** Overgangsguidene har hatt mulighet til å gi oppfølging på ungdomsskolen, på fritiden, i skoleferier – og etter oppstart på videregående skole. Tjenesten har vært fleksibel, og ikke bundet av tradisjonelle bydelsgrenser, skolegrenser eller kontortid. Det har også vært en rendyrket rolle til overgangsarbeid, med et tydelig mandat og årshjul
3. **Stabilitet og kontinuitet!** Tilstedeværelse på skolen over tid, slik at rådgivningstjenesten, miljøteamet og kontaktlærere vet hva tjenesten kan brukes til, og det blir naturlig å koble hverandre på i saker
4. **Eierskap til egen søknad!** Bidra til at så mange ungdommer som mulig har gode, gjennomtenkte og realistiske søknader til videregående opplæring
5. **Tilgjengelighet i sommerferien!** (fra inntaket til videregående skole offentliggjøres i juli, og fram til skolestart)
6. **God og trygg start!** Være tett på de første ukene og månedene av videregående skole, og bidra til å finne raske og gode løsninger for tilrettelegging, skolebytte eller annet ved behov
7. **Meningsfull aktivitet!** Sørg for at ungdommen er ivaretatt, og forhindre lediggang

11.2. Hvilke erfaringen kan ivaretas av skolens tjenester?

Skolen har fått verdifulle erfaringer som det er viktig å videreføre, og rådgivningstjenesten må ivareta noe av jobben som Overgangstjenesten har gjort. Mye er mulig å ivareta, spesielt den jobben som gjøres før jul i tiende trinn. Rådgivningstjenesten har mulighet til å ivareta Utdanningsvalg-faget med gruppeveiledning, og miljøtjenesten ivaretar det oppsøkende og relasjonelle arbeidet i miljøet på skolen.

Hva skolen har mulighet til å ivareta når det gjelder individuell veiledning er et kapasitetsspørsmål. Overgangstjenesten har vært to ekstra 100% ressurser med rendyrkede stillinger til overgangsarbeid. På skolen er det «branner» som må slukkes kontinuerlig, og det er ikke mulig å jobbe like målrettet med overgangen hele tiden. Dersom skolen i det videre skal ha økt fokus på tiende trinn, og individuell veiledning i forkant av innsøk til videregående skole, vil dette være på bekostning av rådgivning i

enkeltsaker eller rådgivning på andre trinn på skolen. Med færre ressurser tilgjengelig, vil den individuelle veiledningen i forkant av søknadsfristen bli svakere. Det er også vanskelig for skolen å ivareta sommeren, og den viktige oppfølgingen som gjøres opp mot skolestart på videregående skole. Ungdomsskolen har ikke kapasitet til å gi tett oppfølging gjennom første semester på videregående skole, og ved nedleggelse av Overgangstjenesten mister man en brobygger mellom ungdomsskole og bydel, og mellom ungdomsskole og videregående skole. Skolen mister to 100% ressurser, og deres kompetanse, i tillegg til koblingen mellom fritid og skole. På videregående skole er det færre voksne som er tett på, og større forventning om selvstendighet blant ungdommene. Spesielt da er det viktig at ungdommene har trygge voksne som allerede kjenner de godt, som de kan ta kontakt med dersom de strever.

11.3. Hvilke erfaringer kan ivaretas av bydelens tjenester?

Utekontakt, skolehelsetjeneste og bydel kan ivareta mye, blant annet støttesamtaler og motivere for skolenærvær. Dersom bydel skal «overta» det arbeidet som Overgangstjenesten har gjort, kreves økt tilstedeværelse på skolen og et tettere samarbeid med skolen om de elevene man er bekymret for. Tilgjengelighet og relasjon har mye å si, og det er viktig å kobles på tidlig slik at relasjonen er solid før overføring til videregående skole. Bydelen trenger økt kompetanse om skolesystem, inntaksmodeller og videregående skole for å bistå i overgangsarbeidet. Det er viktig med en skolekontakt som kan være brobygger og link mellom skole og bydel, og ulike skoleslag. Tilgang til ulike fagsystemer på skolen og søkerlister har vært viktige verktøy for Overgangstjenesten i oppfølgingen da ungdommene ikke alltid selv husker hvilke karakterer de har, eller hvilke skoler de har søkt på. Overgangstjenesten har også pleid å sjekke OT-listen til Sofienberg skole jevnlig, for å se om det dukker opp noen kjente navn som har sluttet på videregående skole, slik at disse ungdommene eventuelt kan plukkes opp og loses inn i meningsfull aktivitet raskt.

Bydel og utekontakt kan også ivareta den oppfølgingen som skjer på sommeren, og etter oppstart på videregående skole, eventuelt også bistå ungdom i prosesser med skolebytter eller tilrettelagte skoleløp ved behov. Dersom bydel først skal kobles på når ungdommen er ferdig på Sofienberg skole, blir spørsmålet om relasjon gjeldende. Hvordan overføre relasjon fra skole til bydel, og når skal relasjonsbyggingen begynne? Hvor mange har bydelen kapasitet til følge opp i overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole, uten at det går utover andre tjenester eller annet oppsøkende arbeid?

11.4. Systemiske forbedringsforslag

Under listes det opp noen systemiske utfordringer, med forslag til forbedringer. Disse er basert på Overgangstjenestens erfaringer:

1. **Standardiserte systemer:** Det bør etableres et standardisert system for informasjonsoverføring mellom ungdomsskole og videregående skole. Slik informasjon overføres i dag, er det veldig tilfeldig og personavhengig hvilken

informasjon som gis, hvordan den gis og hvordan den mottas. Det er vanskelig å vite om «den andre siden» har mottatt informasjon, om riktig person er informert – og hva som gjøres med informasjonen i ettertid. Både rådgivere på ungdomsskolen og rådgivere på videregående skole bruker mye tid på å muntlig forsøke å avgi og innhente informasjon. Dette er både personavhengig og tidskrevende. Dersom informasjonsoverføring hadde vært en naturlig del av det å begynne på videregående skole (på lik linje med informasjonsoverføring fra barnehage til barneskole, og fra barneskole til ungdomsskole), så ville nok ikke elevene motsatt seg dette. Slik det er i dag må elevene aktivt samtykke til om ungdomsskolen kan dele informasjon om oppfølgingsbehov, tilretteleggingsbehov, tiltak som har fungert, tiltak som ikke fungerer, sosiale utfordringer m.m. med videregående skole.

- 2. Utdanningsvalg:** Utfordringen med Utdanningsvalg er at inntakssystemet i Oslo med alle valgmulighetene er langt mer omfattende enn hva faget legger opp til. Å sette opp søkerlisten sin i Oslo krever en grundig forståelse av inntakssystemet, noe de færreste av ungdommene har. Utdanningsvalg-faget legger opp til en god gjennomgang av alle utdanningsvalg, deretter gruppeveiledning og så individuell veiledning. Vår erfaring er at mange av ungdommene som mottar ekstra individuell veiledning (altså etter den obligatoriske veiledningen er gjennomført) ikke har en særlig god forståelse av ulikheten mellom f.eks. yrkesfag og studieforbereende fag. Inntaksmodellen i Oslo er så omfattende at veiledningen det legges opp til i Utdanningsvalg ikke er tilstrekkelig. Elevene skal ikke bare velge linje, men har også x-antall skoler å velge mellom. Inntakspoengene på de ulike skolene er svært ulike, og ungdommens karakterer må tas i betraktning når en søknad utformes. Mange ungdommer har lite forhold til egne karakterer, og overvurderer og feilberegner sitt eget karaktersnitt. Ungdommene er avhengig av en rådgiver som kan sjekke faktisk karaktersnitt i fagsystemene, og veilede rundt inntaksmodellen og reelle muligheter for skoleplass. Andre faktorer som reisevei, miljø og hvilke skoler som medelever og venner skal søke på har også betydning. Det er svært vanskelig for elevene å ha kontroll på alle disse faktorene, og særlig de eleven med lavest grunnskolepoeng, som automatisk har begrenset med skoler de realistisk kan få plass på. Prosessen med å forklare valgmuligheter, og å skape motivasjon for å søke på de skolene det er realistisk at ungdommen kommer inn på er så omfattende at det krever mange runder mer veiledning før ungdommen kan ta kloke og bevisste valg i sin søknadsprosess.
- 3. OT-lister:** Ulike skoler har ulike rutiner og systemer for å skrive ut elever som slutter, og for hvordan det rapporteres videre. Vårt inntrykk er at systemene ikke alltid snakker sammen, og vi er usikre på om OT-listen alltid fanger opp alle ungdommer som står uten et skoletilbud. Det er også en svakhet at disse listene kun sendes ut fire ganger årlig, og at OT-kontakt ikke automatisk varsles fortløpende når en ungdom står i fare for å miste skoleplassen sin.

12. Evaluering av prosjektets effektmål:

I dette kapitlet evalueres effektmålene i Sammen om å Fullføre og Bestå.

Effektmål 1 - Nye og effektive samarbeidsformer på tvers av bydel og etat:

Ved delt eierskap og finansiering av Overgangstjenesten, i tillegg til en arenafleksibel tjeneste som ikke er bundet av tradisjonelle bydels- eller skolegrenser, oppleves samarbeidet mellom bydelen og skolen som styrket. Det har også blitt etablert et eget nettverk ved navn «Utekontakten pluss» hvor ulike ungdomsarbeidere fra skoler og bydelens tjenester møtes regelmessig for å ha en felles løpende kartlegging av ungdomsmiljøet og tiltaksutvikling.

Effektmål 2 - Effektivisering av bydelens interne prosesser og samarbeidsformer rundt den aktuelle målgruppen:

Oppfølgingstjenesten har blitt koblet på i de sakene hvor ungdom med oppfølging fra Overgangstjenesten har stått i fare for å miste skoleplassen sin. FACT ung, barnevernstjenesten og utekontakter har også vært viktige samarbeidspartnere i mange saker. Overgangsguidene har hatt en tett kobling til teamet som jobber med sommerjobber for ungdom, hvor Overgangstjenesten har fulgt opp «sine» ungdommer i sommerferien, og har også hatt mulighet til å prioritere ungdom for sommerjobb. Bydelen har gitt tilbud om «Flyt» for ungdom i tiende klasse. Dette er et forebyggende fritidsprogram hvor ungdom lærer å bli tryggere på seg selv, tryggere i sosiale relasjoner – og tryggere på egen fremtid før oppstart på videregående skole.

Effektmål 3 - Bedre oppvekstvilkår gjennom forbedring av tjenester rettet mot sårbare unge:

Det er vanskelig å måle om oppvekstvilkårene har blitt bedre, men Overgangstjenesten har vært en lavterskel og arenafleksibel tjeneste som jobber oppsøkende og relasjonelt med ungdom. Ungdom er ikke alltid bevisste på hvilke tjenester de til enhver tid har kontakt med. Et fellestrekk i ulik forskning er at ungdom spesielt fremhever møtet med enkeltpersoner, den ene trygge voksne, som de kan få en god relasjon til. Dette er voksne som kan opptre som en veileder og motivator, og som et bindeledd til forskjellige hjelpetjenester. Stabile voksne som bryr seg, og som er tilgjengelige over tid, bidrar til at ungdom i større grad klarer å nyttegjøre seg av ulike tiltak (*Skole og arbeidsliv – hvordan kan vi hjelpe ungdom som står i fare for å falle utenfor skole og arbeidsliv – et oppslagsverk, Bufdir*).

Effektmål 4 -

Økt antall ungdommer som gjennomfører videregående opplæring: Dette effektmålet er det for tidlig å måle. Overgangsguidene har i piloteringsperioden over de siste to årene aktivt fulgt opp 75 ungdommer gjennom tiende trinn, og første halvår på videregående skole. Per november 2023 er 73 av ungdommene fortsatt ivaretatt og i et utdanningsløp (97%). Av erfaring vet vi at de som gjennomfører første halvår på videregående skole, har større sannsynligheten for å fullføre og bestå videregående opplæring.

Effektmål 5 - Redusere marginalisering og utenforskap:

Ved å forhindre lediggang – og gi rask og riktig hjelp ved behov, forebygges marginalisering og utenforskap. Man sørger for at ungdommen til enhver tid er ivaretatt i utdanning eller aktivitetstilbud, og nødvendige instanser og hjelpetilbud kobles på ved behov.

13. Fullføringsreformen og ny opplæringslov

I St.meld.nr. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen – *Med åpne dører til verden og fremtiden* har regjeringen fremmet et mål om at 90% skal fullføre og bestå videregående opplæring i 2030. Målsettingen er at flere skal få like muligheter til å leve gode liv og øke andelen som har en varig tilknytning til arbeidslivet. Arbeidet med fullføringsreformen har en tidshorisont på 10 år, og innebærer en rekke tiltak som skal møte de identifiserte utfordringene. I St. Meld 21 vektlegges laget rundt eleven og deltageren som avgjørende for å bidra til økt fullføring. Systematisk forebygging, gode overganger, kvalitet i rådgiving og karriereveiledning anses som en forutsetning for å sikre tidlig innsats og øke fullføringsgraden.

Flere av forslagene i fullføringsreformen er inkorporert i ny opplæringslov vedtatt i juni 2023. Ny opplæringslov trer i kraft fra høsten 2024. I ny opplæringslov stilles det nye krav til oppfølging av enkeltelever og deltakere. Dette innebærer blant annet at fylkeskommunen får en plikt til å sørge for en god overgang fra grunnskolen til videregående (§ 9-5). Fylkeskommunen skal samarbeide med kommunen om overgangen.

Arbeidet med innføring av fullføringsreformen og ny opplæringslov er organisert som et prosjekt i Utdanningsadministrasjonen hos UDE med åtte arbeidsgrupper, som har ansvar for ulike lovbestemmelser i ny opplæringslov. Arbeidsgruppene har mandat innebærer å utarbeide anbefalinger til tiltak. En av arbeidsgruppene jobber med systematisk forebygging og gode overganger, og med tiltak for å sikre en trygg og god overgang (§ 9-4). Prosjektleder i prosjekt «Sammen om å Fullføre og Bestå» er innlemmet i denne arbeidsgruppen, sammen med blant annet avdelingsleder for elevtjenesten fra Sofienberg skole. På denne måten blir innsikten og erfaringene fra Overgangstjenesten ivaretatt på systemnivå.

Oslo

Shivani Sharma Murphy
Malin Nordberg Forsmo
Philip Andrew Gonzales Sacro

Bydel Grünerløkka | Utdanningsetaten